מה הדין: שבירת חלון רכב להצלת "תינוק" שהתברר כבובת החייאה של מד"א (מעשה הבובה)

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א

מי ששבר חלון של רכב נעול בשמש מתוך אומדנא סבירה שתינוק לכוד בתוכו וחיין בסכנה, והתברר שהיה זה בובת אימון והחייאה של מד"א – פטור מלשלם את החלון.

המעשה: אדם עבר ברחוב וראה רכב חונה בשמש לוהטת ובו דמות של תינוק בכיסא בטיחות. הוא לא היסס וניפץ את זגוגית הרכב כדי להציל את חיי התינוק. כשיצא בעל הרכב מן החנות התברר שהוא מדריך במד"א (מגן דוד אדום), ושהניח ברכב בובת אימון והחייאה. הוא תבע מהשובר 1,500 ש"ח עבור החלון.

בית הדין פטר את השובר מתשלום מכוח ארבעה נימוקים:

- **הצלת נפשות:** אדם הרואה תינוק בסכנת חיים פועל מכוח חובת "לא תעמוד על דם רעך", ופטור מתשלומין *(חושן משפט, סימן שפ"ח סעיף ב')*.
- **מזיק באונס גמור:** שבירת החלון נעשתה מתוך אונס מטעה, שכל אדם בר דעת היה טועה בו, וכשיטת התוספות בדין מזיק באונס *(תוספות, בבא קמא כ"ז ע"ב)*.
- **מזיק ברשות:** השובר פעל ברשות התורה והציבור למניעת אסון.
- **אחריות המניח:** בעל הרכב עצמו הניח בובה הנראית כתינוק ממש ברכב נעול בשמש. הרי הוא כמי שמניח חפץ מטעה ברשות הרבים, והוא שגרם לנזק בעצמו.

עוד הובא בשיעור חידושו של הגאון רבי נתן גשטטנר זצ"ל, בעל "להורות נתן": בעל הרכב או הבית שהניח בובה בצורה מטעה ומבהילה את העוברים והשבים נחשב כמי שהביא את הנזק על עצמו, כיוון שיצר אומדנא מוכחת של סכנת נפשות, המחייבת כל אדם לרוץ ולפרוץ כדי להציל. הפטור נשען על אומדנא סבירה בשעת המעשה, ולכן מי שידע בוודאות שאין סכנה אינו נכלל בו. כל מקרה נבחן לגופו.

ראו גם: שבירת חלון של רכב להצלת אדם בסכנת חיים ושבירת חלון או דלת כשהתברר שלא הייתה שרפה.

(מקורות: שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שפ"ח סעיף ב', סימן שע"ח סעיף א' וסעיף ג', וסימן שפ"א סעיף ב'; תוספות, בבא קמא כ"ז ע"ב, ד"ה ושמואל; סמ"ע שם; שו"ת להורות נתן, חושן משפט).

לעמוד השאלה באתר ↑

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

הוראת המשפט

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-62-60-680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט